

Concluziile Consiliului privind reducerea părăsirii timpurii a școlii și promovarea succesului școlar

(2015/C 417/05)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

ÎN CONTEXTUL

- Obiectivului Strategiei Europa 2020 în domeniul educației, de a reduce rata medie europeană a persoanelor care părăsesc timpuriu școala ⁽¹⁾ la mai puțin de 10 % până în 2020 ⁽²⁾;
- Concluziilor Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”) ⁽³⁾;
- Raportului comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ⁽⁴⁾,

LUÂND ÎN CONSIDERARE

- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții ⁽⁵⁾;
- Concluziile Consiliului din 11 mai 2010 privind dimensiunea socială a educației și formării profesionale ⁽⁶⁾;
- Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine ⁽⁷⁾;
- Recomandarea Consiliului din 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii ⁽⁸⁾, în special cadrul de politică anexat și apelul acestuia la asigurarea faptului că statele membre dispun de politici cuprinzătoare privind părăsirea timpurie a școlii, cuprinzând măsuri de prevenire, intervenție și compensare până la sfârșitul anului 2012;
- Rezoluția Parlamentului European din 1 decembrie 2011 referitoare la combaterea abandonului școlar timpuriu ⁽⁹⁾;
- Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret ⁽¹⁰⁾;
- Declarația de la Paris din 17 martie 2015 privind promovarea cetățeniei și valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație,

ȘI DIN PERSPECTIVA

- Simpozionului președinției luxemburgheze „Menținerea pe drumul cel bun – combaterea părăsirii timpurii a școlii și promovarea succesului școlar”, desfășurat la Luxemburg la 9-10 iulie 2015, care a reunit participanți din întreaga UE din domeniile elaborării de politici, cercetării și practicii pentru a dezbate această temă importantă;
- Conferinței președinției luxemburgheze cu privire la *diversitate și multilingvism în educația și îngrijirea copiilor preșcolari*, desfășurată la Luxemburg în perioada 10-11 septembrie 2015;
- Raportului final din 2013 al Grupului de lucru tematic ET 2020 privind părăsirea timpurie a școlii și a mesajelor de politică din 2015 ale Grupului de lucru privind politica în domeniul școlilor;
- Raportului din 2014 al Grupului de lucru tematic ET 2020 privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari, care propune principii-cheie pentru un cadru de calitate în acest domeniu,

⁽¹⁾ Procentul din populație reprezentat de persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani absolvenți doar ai învățământului secundar inferior sau mai mic și care nu mai urmează cursuri de educație sau formare profesională (Eurostat/ancheta asupra forței de muncă).

⁽²⁾ EUCO 13/10, anexa I, a patra liniuță (p. 12).

⁽³⁾ JO C 119, 28.5.2009, p. 2.

⁽⁴⁾ A se vedea pagina 25 din prezentul Jurnal Oficial.

⁽⁵⁾ JO L 394, 30.12.2006, p. 10.

⁽⁶⁾ JO C 135, 26.5.2010, p. 2.

⁽⁷⁾ JO C 175, 15.6.2011, p. 8.

⁽⁸⁾ JO C 191, 1.7.2011, p. 1.

⁽⁹⁾ JO C 165 E, 11.6.2013, p. 7.

⁽¹⁰⁾ JO C 120, 26.4.2013, p. 1-6.

CONSIDERĂ CĂ

La jumătatea perioadei de punere în aplicare atât a Strategiei Europa 2020, cât și a cadrului strategic ET 2020, și la patru ani după ce Consiliul a adoptat o recomandare privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii ⁽¹⁾, este momentul oportun pentru a face bilanțul progreselor înregistrate până în prezent, cu scopul de a revizui, consolida și îmbunătăți măsurile care vizează reducerea acestui fenomen și promovarea succesului școlar pentru toți.

De la adoptarea recomandării Consiliului în 2011, numeroase constatări anterioare privind părăsirea timpurie a școlii (ESL) au fost îmbunătățite și completate prin învățarea reciprocă și schimbul de bune practici între statele membre, prin activități suplimentare de cercetare și printr-o analiză detaliată a politicilor adoptate la nivel național. Obiectivul principal al Strategiei Europa 2020 privind ESL a menținut această chestiune prioritar pe agendele politice naționale și a contribuit la promovarea reformelor educaționale.

Deși în ultimii ani au fost realizate progrese solide privind reducerea ratelor de ESL, încă prea mulți elevi continuă să părăsească prematur școala ⁽²⁾. Persistă discrepanțe uriașe între statele membre și în interiorul acestora, iar strategiile cuprinzătoare promovate în recomandarea Consiliului din 2011 lipsesc în continuare în multe țări.

Din acest motiv, UE și statele membre recunosc necesitatea de a continua în mod activ eforturile de a realiza – și, dacă este posibil, chiar de a depăși – obiectivul Strategiei Europa 2020.

SUBLINIAZĂ CĂ

1. Părăsirea timpurie a școlii tinde să rezulte dintr-o serie de factori personali, sociali, economici, culturali, educaționali, legați de gen și de familie frecvent interconectați și este legată de situații de dezavantaj cumulativ, care adesea își au originea în etapa preșcolară. Grupurile cu o situație socioeconomică precară sunt afectate într-o măsură mai mare, ratele de părăsire timpurie a școlii fiind în mod deosebit îngrijorătoare pentru anumite grupuri, precum copiii proveniți din familii de migranți (inclusiv migranții nou-sosiți și copiii născuți în străinătate), copiii romi și copiii cu nevoi educaționale speciale.
2. Proiectarea și calitatea sistemelor de învățământ au, de asemenea, un impact puternic asupra participării și performanței cursanților, iar anumiți factori sistemici pot influența negativ progresele în învățare. În plus, factori precum un climat școlar nefavorabil, violența și comportamentul agresiv, un mediu de învățare în care cursanții nu se simt respectați sau prețuiți, metodele de predare și programele școlare care s-ar putea să nu fie întotdeauna cele mai adecvate, sprijinul insuficient acordat cursanților, lipsa consilierii și orientării profesionale sau relațiile deficitare dintre cadrele didactice și elevi pot determina cursanții să părăsească prematur școala.
3. În societățile noastre din ce în ce mai diverse, este nevoie de urgență de răspunsuri cuprinzătoare și coordonate din rândul părților interesate, atât din sfera educațională, cât și din alte sectoare, care să urmărească promovarea valorilor comune precum toleranța, respectul reciproc, egalitatea de șanse și nediscriminarea, precum și promovarea integrării sociale, a înțelegerii interculturale și a unui sentiment de apartenență.
4. Asigurarea faptului că fiecare tânăr are acces egal la o educație de calitate și favorabilă incluziunii ⁽³⁾ și posibilitatea de a-și dezvolta potențialul deplin, indiferent de factorii individuali, legați de familie sau de gen, situația socioeconomică și experiențele de viață, este esențială pentru a preveni marginalizarea și excluziunea socială, precum și pentru a reduce riscul de extremism și radicalizare.
5. Absolvirea învățământului liceal sau a învățământului profesional și tehnic tinde să fie considerată drept calificarea de admitere minimă pentru o tranziție de succes de la educație la piața forței de muncă, precum și pentru accesul la următoarele etape ale educației și formării. Întrucât persoanele care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare se confruntă cu un risc mai ridicat de șomaj, sărăcie și excluziune socială, investițiile pentru a sprijini rezultatele școlare ale tinerilor pot contribui la întreruperea ciclului privațiunilor și a transmiterii între generații a sărăciei și inegalității.

⁽¹⁾ Regatul Unit a votat împotriva acestei recomandări.

⁽²⁾ Potrivit datelor din 2014, 11,1 % din persoanele cu vârsta între 18 și 24 de ani au părăsit sistemul de educație și formare profesională fără a absolvi un program de învățământ liceal, însumând aproximativ 4,4 milioane de tineri [sursa: Eurostat (LFS), 2014].

⁽³⁾ În sensul prezentelor concluzii, termenul „educație favorabilă incluziunii” se referă la dreptul tuturor la o educație de calitate, care să răspundă nevoilor de învățare de bază și să îmbogățească viețile cursanților.

INVITĂ STATELE MEMBRE, ȚINÂND SEAMA ÎN MOD CORESPUNZĂTOR DE PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII ȘI ÎN FUNCȚIE DE CONTEXTUL NAȚIONAL,

1. Să urmărească în mod activ punerea în aplicare a recomandării Consiliului din 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii, în special prin:
  - (a) continuarea procesului de elaborare și punere în aplicare a unor strategii cuprinzătoare – sau a unor politici integrate echivalente formate din măsuri de prevenire, de intervenție și compensatorii bazate pe elemente concrete – care să fie integrate în mod coerent în educația și formarea profesională de înaltă calitate și care să beneficieze de un angajament politic susținut cu un accent puternic pe prevenire;
  - (b) asigurarea participării angajate și a cooperării pe termen lung între părțile interesate din toate domeniile relevante (și anume educație și formare profesională, ocuparea forței de muncă, afaceri economice, afaceri sociale, sănătate, locuințe, tineret, cultură și sport) și la toate nivelurile, pe baza unor roluri și responsabilități clar identificate și cu implicarea unei strânse coordonări.
2. Pe lângă indicatorul UE privind părăsirea timpurie a școlii, să exploreze posibilități de dezvoltare sau consolidare a sistemelor naționale de colectare a datelor care reunesc periodic o gamă largă de informații ⁽¹⁾ cu privire la cursanți, în special cei expuși riscurilor și persoanele care părăsesc timpuriu școala. Aceste sisteme, care acoperă toate nivelurile și tipurile de educație și formare profesională și în deplină conformitate cu legislația națională privind protecția datelor, ar putea:
  - (a) să permită monitorizarea periodică a progreselor educaționale în vederea detectării timpurii și a identificării cursanților expuși riscului de părăsire timpurie a școlii;
  - (b) să contribuie la definirea unor criterii și indicatori pentru identificarea dezavantajelor educaționale;
  - (c) să contribuie la înțelegerea motivelor părăsirii timpurii a școlii, inclusiv prin sondarea opiniilor cursanților;
  - (d) să faciliteze disponibilitatea datelor și informațiilor la diferite niveluri de politici și utilizarea lor în coordonarea și monitorizarea elaborării de politici;
  - (e) să furnizeze baza pentru dezvoltarea unei orientări și a unui sprijin eficace în școli în vederea prevenirii părăsirii timpurii a școlii, precum și măsuri de urmărire pentru tinerii care au părăsit prematur sistemul de educație și formare profesională.
3. Acolo unde este relevant, să aibă în vedere stabilirea unor obiective naționale mai ambițioase pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii, în special dacă cele existente au fost deja atinse.
4. Să identifice școlile sau mediile locale care prezintă un risc ridicat de părăsire timpurie a școlii și niveluri ridicate ale dezavantajelor educaționale și care ar putea beneficia de sprijin sau resurse suplimentare.
5. Să continue – după caz – reforma sistemelor de învățământ, analizând întregul spectru al educației și formării profesionale, inclusiv învățarea nonformală, și recunoscând rolul activităților pentru tineret, în vederea consolidării continuității structurale, pedagogice, curriculare și profesionale, a facilitării tranzițiilor, a combaterii segregării și inegalităților în sistemele de învățământ și a promovării unor măsuri care să sprijine progresele și rezultatele școlare ale cursanților și să-i motiveze să-și finalizeze studiile.
6. Să asigure accesul generalizat și echitabil la servicii de înaltă calitate, abordabile financiar, de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Competențele cognitive și non-cognitive dezvoltate în educația și îngrijirea copiilor preșcolari pot facilita realizarea pe deplin a potențialului copiilor și le pot oferi acestora bazele pentru evoluția lor în viață și pentru succesul școlar. Structurile de educație și îngrijire a copiilor preșcolari ar trebui, de asemenea, să încurajeze buna însușire a limbii (limbilor) de predare, respectând totodată diversitatea culturală și lingvistică. Dezvoltarea unui sentiment de apartenență și stabilirea unor relații sigure și de încredere de la o vârstă timpurie sunt esențiale pentru continuarea învățării și dezvoltării copiilor.

⁽¹⁾ O gamă largă de informații înseamnă în special aflarea mai multor lucruri despre:

- vârsta la care apare întreruperea educației și formării profesionale;
- relația dintre părăsirea timpurie a școlii și absentism;
- diferențele în privința părăsirii timpurii a școlii în funcție de gen, performanțe școlare sau nivelurile de educație finalizate;
- contextul socioeconomic sau un substituent, cum ar fi informațiile legate de vecinătate;
- mediul din care provine cursantul și/sau limba maternă a cursantului.

7. Să încurajeze și să promoveze abordările colaborative („la nivelul întregii școli”) privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, la nivel local, de exemplu prin:
- (a) o marjă de manevră mai mare pentru școli privind guvernanta, programele școlare și metodele de lucru, inclusiv printr-o autonomie sporită însoțită de o responsabilizare eficace;
  - (b) mecanisme adecvate, deschise și transparente de asigurare a calității și, de asemenea, procese adecvate, deschise și transparente privind planificarea și îmbunătățirea școlară, instituite și puse în aplicare cu implicarea activă a întregii comunități școlare (directori ai unităților de învățământ, personal didactic și nedidactic, cursanți, părinți și familii);
  - (c) parteneriate eficace și cooperarea intersectorială dintre școli și părțile interesate externe, inclusiv o varietate de profesioniști, ONG-uri, întreprinderi, asociații, lucrători de tineret, autorități și servicii locale, precum și alți reprezentanți din partea comunității în ansamblu, în funcție de contextele locale;
  - (d) cooperarea dintre școli de tipuri și niveluri diferite care sunt amplasate în aceeași zonă, precum și crearea de rețele și comunități de învățare multiprofesionale la nivel regional, național și internațional, cu scopul de a promova schimbul de bune practici;
  - (e) excelența în guvernanta și conducerea școlilor, de exemplu prin îmbunătățirea procedurilor de recrutare și a oportunităților de dezvoltare profesională continuă pentru directorii unităților de învățământ;
  - (f) o cultură a sprijinului și colaborării între elevi, părinți, familii și personalul școlar, cu scopul de a consolida identificarea tinerilor cu sistemul școlar, a spori motivația lor de a învăța și a încuraja implicarea lor în procesele decizionale bazate pe cooperare;
  - (g) sprijinul pentru școli în stabilirea de contacte cu toți părinții și familiile dincolo de cerințele formale de participare, precum și în crearea unui climat de încredere și respect reciproc în care familia și părinții să se simtă bineveniți la școală și implicați în învățarea copiilor lor;
  - (h) mecanisme de detectare a indiciilor timpurii de dezangajare, precum absențele regulate sau problemele comportamentale;
  - (i) cadre de sprijin sistematic pentru cursanții expuși riscului de părăsire timpurie a școlii, inclusiv mentorat, consiliere și sprijin psihologic, precum și posibilitatea acordării de sprijin suplimentar pentru cursanții a căror limbă maternă (ale căror limbi materne) nu este (nu sunt) limba (limbile) de predare;
  - (j) furnizarea unei game largi de activități extracurriculare și extrașcolare accesibile – de exemplu, în sfera sportivă, artistică, a voluntariatului sau a activităților pentru tineret – care să poată completa experiența de învățare și spori totodată participarea, motivația și sentimentul de apartenență ale cursanților.
8. Încurajând așteptările mari pentru toți elevii și promovând accesul la competențele și cunoștințele de bază care îi vor pregăti cel mai bine pentru viitor, să exploreze potențialul unor forme de predare și învățare mai personalizate și centrate pe cursant, inclusiv prin intermediul resurselor digitale, precum și utilizarea unor metode de evaluare diferite, cum ar fi evaluarea formativă ⁽¹⁾.
9. Să asigure, acordând atenția cuvenită autonomiei instituționale, faptul că formarea inițială și dezvoltarea profesională continuă transmit cadrelor didactice, formatorilor, directorilor unităților de învățământ, profesioniștilor din sectorul de educație și îngrijire a copiilor preșcolari și altor categorii de personal aptitudinile, competențele și cunoștințele de bază necesare pentru a înțelege și a combate dezavantajele educaționale și posibii factori de risc care ar putea conduce la dezangajare sau părăsirea timpurie a școlii. Aceste aptitudini, competențe și cunoștințe ar putea acoperi aspecte precum strategiile de gestionare a clasei și a diversității, construirea relațiilor, soluționarea conflictelor, tehnici de prevenire a comportamentului agresiv și consilierea și orientarea profesională.
10. Să asigure faptul că pentru toți cursanții sunt disponibile consiliere și orientare profesională, parcursuri mai flexibile și un învățământ profesional și tehnic de înaltă calitate cu o valoare echivalentă învățământului general.
11. Să ofere accesul la sisteme de tip „a doua șansă” de înaltă calitate și alte oportunități pentru a se reangaja în învățământul general pentru toți tinerii care au părăsit timpuriu școala și să asigure faptul că orice cunoștințe, aptitudini și competențe dobândite prin aceste mijloace, inclusiv prin învățarea nonformală și informală, sunt validate în conformitate cu Recomandarea Consiliului din 2012 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ În sensul prezentelor concluzii, termenul „evaluare formativă” se referă la măsurile utilizate pentru a identifica cu precizie nevoile cursanților și pentru a oferi feedback în timp util și continuu ca parte a procesului de învățare.

⁽²⁾ JO C 398, 22.12.2012, p. 1.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA

1. Să valorifice la maximum oportunitățile disponibile în temeiul cadrului strategic ET 2020 și prin metoda deschisă de coordonare, inclusiv posibilitatea de a consolida învățarea reciprocă și, dacă este necesar, de a realiza cercetări și studii sub contract, cu scopul de a consolida elaborarea de politici bazate pe elemente concrete și de a dezvolta și difuza exemple de practici politice de succes.
2. Să utilizeze posibilitățile de finanțare oferite de instrumentele UE, cum ar fi programul *Erasmus+*, Fondul social european și Fondul european pentru investiții strategice ⁽¹⁾ pentru a sprijini măsuri vizând reducerea părăsirii timpurii a școlii ca parte a unor politici cuprinzătoare și promovarea cooperării în școli și în jurul acestora.
3. Să identifice în continuare, prin cercetare și învățarea reciprocă, exemple ale celor mai eficace practici de colaborare în școală și la nivel local, vizând atenuarea dezavantajelor educaționale, reducerea părăsirii timpurii a școlii și asigurarea unei educații mai favorabile incluziunii. Să asigure difuzarea largă a acestor practici în rândul practicienilor în domeniul școlar și al părților interesate, în special prin intermediul comunității eTwinning și al portalului educației școlare (*School Education Gateway*).

INVITĂ COMISIA

1. Să continue să monitorizeze și să difuzeze informații privind evoluțiile din statele membre și să prezinte rapoarte periodice privind progresele înregistrate în direcția obiectivului Strategiei *Europa 2020* și punerea în aplicare a strategiilor sau a politicilor integrate echivalente ale statelor membre privind părăsirea timpurie a școlii în contextul semestrului european și al mecanismelor de raportare ale ET 2020, inclusiv prin intermediul Monitorului educației și formării.
2. Să dezvolte în continuare cooperarea cu cercetători, statele membre, părți interesate, rețele și organizații relevante, cu scopul de a sprijini punerea în aplicare a politicilor naționale și ale UE privind părăsirea timpurie a școlii.
3. Să intensifice cooperarea pe această temă cu organizații internaționale relevante, cum ar fi OCDE, în colaborare cu statele membre.
4. Să păstreze în vedere importanța menținerii accentului pe educația favorabilă incluziunii și reducerea părăsirii timpurii a școlii în contextul evaluării la jumătatea perioadei preconizate a *Erasmus+*.

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 (JO L 169, 1.7.2015, p. 1).